

STRUKTUR JEUNG AJÉN AGAMA DINA RUMPAKA TEMBANG CIGAWIRAN KARYA K.R IYET DIMYATI¹

Isna Asri Rahmi²

ABSTRAK

Rumpaka tembang Cigawiran mangrupa wanda tembang nu ngandung struktur jeung ajén agama, nu masih perlu ditalungtik jeung didéskrripsikeun. Tujuan ieu panalungtikan nyaéta pikeun ngadéskrripsikeun struktur jeung ajén agama nu aya dina rumpaka Tembang Cigawiran karya K.R. Iyet Dimiyati. Métonde nu digunakeun nyaéta métonde déskriptif analitik, ngagunakeun téhnik talaah pustaka jeung analisis data. Hasil panalungtikanna nya éta: (1) struktur rumpaka tembang Cigawiran kawangun ku wirahma, simbol atawa lambang, padalisan jeung pada, imaji, jeung gaya basa. Téma, rasa, nada, jeung amanatna ogé nyampak dina ieu rumpaka. Musikalitas atawa wirahmana matak genah saupama ditembangkeun lantaran ngalarapkeun pola pedotan nu merenah jeung beunghar ku purwakanti. Imaji nu digunakeunna beunghar ku imaji pangrungu jeung imaji rasa. Gaya basa nu digunakeunna leubeut pisan, hususna gaya basa mijalma (*personifikasi*). Témana loba nyaritakeun ngeunaan pituduh bebeneran hirup jeung pati (*kematian*). Rasa dina rumpaka tembang Cigawiran téh lolobana pikasieuneun jeung pikasediheun; (2) ajén agama nu kapanggih nyoko kana tilu hal, nyaéta 10 ngeunaan aqidah, 15 ngeunaan ibadah, jeung 11 nu medar ngeunaan ahlak. Kacindekanana, rumpaka tembang Cigawiran karya K.R. Iyet Dimiyati kawangun ku struktur jeung ajén agama nu padu jeung kacida hadéna.

Kecap galeuh: *tembang, struktural, ajén agama*

¹ Ieu Tesis kalayan apingan Prof. Dr. Yayat Sudaryat, M.Hum, jeung Dr. Retty Isnendes, M.Hum.

² Mahasiswa Program Studi Pendidikan Bahasa dan Budaya Sunda SPs UPI

Isna Asri Rahmi, 2018

STRUKTUR JEUNG AJÉN AGAMA

**DINA RUMPAKA TEMBANG CIGAWIRAN
KARYA K.R. IYET DIMYATI**

Universitas Pendidikan Indonesia | repository.upi.edu |
perpustakaan.upi.edu

STRUKTUR DAN NILAI AGAMA DALAM LIRIK TEMBANG CIGAWIRAN KARYA K.R IYET DIMYATI³

Isna Asri Rahmi⁴

ABSTRAK

Lirik tembang Cigawiran merupakan jenis tembang yang mengandung struktur dan ajén agama, yang masih perlu diteliti dan dideskripsikan. Tujuan penelitian ini adalah untuk mendeskripsikan struktur dan nilai agama yang terdapat dalam lirik Tembang Cigawiran karya K.R. Iyet Dimiyati. Metode yang digunakan adalah metode deskriptif analitik, dengan menggunakan tehnik telaah pustaka dan analisis data. Hasil penelitiannya adalah: (1) struktur rumpaka tembang Cigawiran terbentuk oleh wirahma atau musikalitas, simbol atau lambang, larik dan bait, imaji, dan gaya bahasa. Tema, rasa, nada, dan amanatnya juga ada dalam lirik Cigawiran. Musikalitas atau iramanya indah apabila ditembangkan karena menerapkan pola pedotan yang baik dan kaya akan purwakanti. Imaji yang digunakan kaya akan imaji pendengaran dan imaji rasa. Gaya bahasa yang digunakan bervariasi, khususnya gaya bahasa personifikasi. Rasa sedih dan menakutkan sangat terasa dalam lirik Tembang Pasantrén Hariring Dangding Cigawiran, dengan temanya yang berisi tentang nasehat keislaman untuk jalan hidup yang benar dan berisi tentang kematian. (2) nilai agamanya tersusun dari 10 tentang aqidah, 15 tentang ibadah, dan 11 yang membahas tentang ahlak. kesimpulannya, lirik tembang Cigawiran karya Raden Iyet Dimiyati dibangun oleh struktur dan nilai agama yang utuh dan sangat baik.

Kata kunci: *tembang, struktural, nilai agama*

³ Tesis di bawah bimbingan Prof. Dr. Yayat Sudaryat, M.Hum, dan Dr. Retty Isnendes, M.Hum.

⁴ Mahasiswa Program Studi Pendidikan Bahasa dan Budaya Sunda SPs UPI

Isna Asri Rahmi, 2018

STRUKTUR JEUNG AJÉN AGAMA

**DINA RUMPAKA TEMBANG CIGAWIRAN
KARYA K.R. IYET DIMYATI**

Universitas Pendidikan Indonesia | repository.upi.edu |
perpustakaan.upi.edu

**STRUCTURE AND RELIGION VALUES IN LYRICS TEMBANG
CIGAWIRAN IS REQUIRED BY K.R IYET DIMYATI⁵**

by
Isna Asri Rahmi⁶

ABSTRACT

The purpose of this study was to describe the structure and religious values contained in the lyrics of the song Cigawiran K.R. Iyet Dimyati, the method used in descriptive analytical method using the techniques of literature and data analysis. The results of his research are; (1) song structure is formed by the wirahma or musicality of the symbol or symbol of the array and the verse image, and the language style of theme, taste, tone and mandate are also in the lyrics of Cigawiran, the musicality or rhythm is beautiful when it developed because it applies a good pedotan pattern and rich in pure images used are rich in auditory images and taste images. The style of language used varies, especially the personification language style; a sense of sadness and fear felt in the lyrics of Cigawiran with it's theme which contains Islamic advice for the right way of life and about death. (2) religious values are composed of 10 about aqidah, 15 about worship, and 11 which discuss

⁵ This Research under the guidance of Prof. Dr. Yayat Sudaryat, M.Hum, and Dr. Retty Isnendes, M.Hum.

⁶ Student in program study Language and Culture Sundanes of Education SPs UPI

Isna Asri Rahmi, 2018

STRUKTUR JEUNG AJÉN AGAMA

**DINA RUMPAKA TEMBANG CIGAWIRAN
KARYA K.R. IYET DIMYATI**

Universitas Pendidikan Indonesia | repository.upi.edu |
perpustakaan.upi.edu

morality. In conclusion, the lyrics of the song Cigawiran by K.R Iyet Dimiyati were built by the instact and excellent structure and religion value.

Keywords: *tembang, structure, religious values*

Isna Asri Rahmi, 2018

STRUKTUR JEUNG AJÉN AGAMA

DINA RUMPAKA TEMBANG CIGAWIRAN

KARYA K.R. IYET DIMYATI

Universitas Pendidikan Indonesia | repository.upi.edu |
perpustakaan.upi.edu